

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a z členov JUDr. Eleny Berthotyovej PhD. a Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, v právnej veci navrhovateľky: **Z.**, nar. X., štátnej príslušníčky Iránu, naposledy bytom T., Pobytový tábor Migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky R., na dlhodobej priepustke na adrese D., zastúpenej JUDr. M., Liga za ľudské práva, Hurbanovo nám. č. 5, Bratislava, proti odporcovi: **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky – Migračný úrad**, Bratislava, Pivonková č. 6, o preskúmanie rozhodnutia odporcu ČAS: MU-469-60/PO-Ž-2007 zo dňa 6.4.2009, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/22/2009-38 zo dňa 24.2.2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/22/2009-38 zo dňa 24.2.2010 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie odporcu ČAS: MU-469-60/PO-Ž-2007 zo dňa 6.4.2009 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov konania **nepriznáva**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporcu ČAS: MU-469-60/PO-Ž-2007 zo dňa 6.4.2009 o neudelení azylu na území Slovenskej republiky navrhovateľke podľa § 13 ods. 1 a § 20 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon o azyle“) a o poskytnutí doplnkovej ochrany navrhovateľke podľa § 13 a/ a § 20 ods. 4 zákona o azyle na dobu jedného roka odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.

Krajský súd dospel k záveru, že rozhodnutie odporcu je správne a zákonné a odporca sa v napadnutom rozhodnutí dostatočným spôsobom venoval právnomu názoru súdu vyslovenému v rozsudku zo dňa 10.10.2008, pretože pre kladnú aplikáciu § 10 zákona o azyle nebolo zákonného opodstatnenia, pričom na udelenie azylu podľa § 9 niet právneho nároku a jeho udelenie závisí výlučne od správnej úvahy odporcu a pretože iba prenasledovanie manžela, ktorý mal také či onaké dôvody pre odchod z krajiny svojho pôvodu, nie je dôvodom na udelenie azylu, naviac ak samotná navrhovateľka nemala žiadne problémy so štátnou mocou, či tretími subjektmi a nepreukázala ani opodstatnenosť žiadnych svojich obáv z perzekúcie.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka včas odvolanie, v ktorom namietala, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, čo viedlo k nesprávnomu záveru, že nemohla mať v krajine pôvodu opodstatnenú obavu z prenasledovania. Zdôraznila, že svoju žiadosť o azyl odvodzuje od manželovej, ktorému prenasledovanie hrozilo, pretože sa podieľal na rôznych aktivitách pre stranu a snažil sa podporovať tie ideály a ciele, ktorým veril. Závery odporcu označila za ničím nepodložené a jeho správnu úvahu za majúcu len subjektívny charakter. Zdôraznila, že má strach z návratu do Iránu, pretože stúpenci Mojahedin-eKhalq boli obesení rovnako ako aj priateľ jej manžela a v prípade návratu by jej manžela čakalo to isté. Dôvodila, že v Iráne ostať nemohla, pretože ako žena by mohla byť ohrozená kvôli manželovým aktivitám.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky navrhol rozsudok krajského súdu potvrdiť, pretože navrhovateľka neuviedla a ani nepreukázala také skutočnosti, ktoré by boli dôvodom pre udelenie azylu podľa § 8 až 10 zákona o azyle a preto považuje preskúmané

rozhodnutie za vydané v súlade so zákonom a azyle a Ženevským dohovorom z roku 1951 o právnom postavení utečencov.

Odporca uviedol, že navrhovateľka o azyl požiadala preto, lebo v Iráne bol jej manžel odsúdený pre potýčku s príslušníkmi polície pri zatýkaní strýka v roku 2004, za čo bol odsúdený na jeden mesiac odňatia slobody. Ďalej uviedol, že dňa 15.1.2009 bol s navrhovateľkou uskutočnený doplňujúci pohovor, počas ktorého boli predložené kópie dvoch listov, ktoré majú dokladovať, že jej manžel bol mesiac vo väzení a potom sa musel 2x v mesiaci hlásiť na súde; druhým listom bolo oznámenie, aby sa do 48 hodín dostavil na súd, pretože porušil ohlasovaciu povinnosť a zároveň je tam uvedené, že ak by sa v uvedenej lehote nedostavil, bude stíhaný podľa zákona. Konštatoval, že súd postupoval zákonným spôsobom, ktorý nevykazuje známky prenasledovania a manžel navrhovateľky sám porušil povinnosť uloženú mu súdom, pričom ani samotné odsúdenie jej manžela na trest odňatia slobody na 1 mesiac nie je trestom, ktorý by vykazoval známky neprimeranosti.

Skutočnosti, že vo veci neboli preukázané žiadne prvky perzekúcie, svedčí aj samotné tvrdenie manžela navrhovateľky, že príčinou povinnosti hlásenia sa na súde bol výlučne konflikt s políciou pri zatýkaní strýka.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „OSP“) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky je dôvodné. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 3 OSP, s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 13. júla 2010 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

Najvyšší súd Slovenskej republiky zo spisu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis odporcu, zistil, že dňa 6.3.2007 požiadala navrhovateľka (spolu s manželom S.) o udelenie azylu. Ako dôvod svojej žiadosti označila obavy o život, pretože v krajine pôvodu je stále pod tlakom iránskej vlády.

Z dotazníka žiadateľa o azyl zo dňa 27.3.2007 vyplýva, že v krajine pôvodu mal jej manžel politické problémy, pretože brat jeho mamy je členom strany mudžahedínov. Uviedla, že v zime 2004 polícia prišla zatknúť manželovho strýka a vziať ho do väzenia, keďže bol členom strany mudžahedínov, pričom jej manžel sa ho zastal, povedal aj niečo proti vládnemu režimu, preto ho polícia zbila a tiež ho vzala a uväznila v Lahijan. Bol odsúdený na 1 mesiac a po prepustení sa musel každých 15 dní hlásiť na políciu.

Na otázku, či bola členom nejakej politickej strany, hnutia alebo inej organizácie uviedla, že nebola a nebolo proti nej ani vedené trestné konanie, ani nemala problémy so štátnymi orgánmi. Na výzvu, aby uviedla všetky dôvody, pre ktoré sa rozhodla požiadať o azyl, uviedla, že v krajine pôvodu mal jej manžel politické problémy, lebo brat jeho matky bol členom strany mudžahedínov a jej manžel bol preto tiež prenasledovaný. Uviedla, že hoci sama nemá žiadne problémy a dôvody žiadosti o azyl, jej manžel ich mal a preto s ním z Iránu odišla.

Odporca rozhodnutím ČAS: MU-469/PO-Ž-2007 zo dňa 11.5.2007 neudelil navrhovateľke azyl, neposkytol jej doplnkovú ochranu a vyslovil, že neexistuje prekážka jej administratívneho vyhostenia do Iránu.

Krajský súd v Bratislave na základe opravného prostriedku navrhovateľky rozsudkom č. k. 9Saz 12/2007-61 zo dňa 10.10.2008 zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. c/ OSP predmetné rozhodnutie odporcu, pretože dospel k záveru, že posúdenie skutkového stavu odporcom bolo nedostačujúce pre rozhodnutie v predmetnej veci a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Odporcovi uložil prehodnotiť skutočnosť, či by v prípade návratu do krajiny pôvodu nebola navrhovateľka vystavená prenasledovaniu a šikanovaniu, pokiaľ by sa nevrátil jej manžel do krajiny pôvodu, ako aj poskytnutie azylu z humanitných dôvodov, prípadne na účel zlúčenia rodiny .

V priebehu nového konania odporca vykonal s navrhovateľkou dňa 15.1.2009 doplňujúci pohovor, z ktorého vyplýva, že strýko jej manžela bol členom protivládnej strany a je pod policajnou kontrolou. Uviedla, že jej manžel roznášal letáky propagujúce stranu mudžahedínov a začal s tým asi tri mesiace po prepustení z väznice, až do odchodu z Iránu. Uviedla, že manželov priateľ A., ktorého osobne nepoznala, robil rovnaké aktivity ako jej

manžel a bol popravený krátko pred ich odchodom z Iránu a to bol aj dôvod ich odchodu z Iránu, lebo sa báli, že by jej manžel dopadol rovnako.

Na otázku kedy a od koho sa dozvedela, že je na jej manžela vydaný zatýkací rozkaz, odpovedala, že im to oznámila rodina, až keď už boli na Slovensku.

Na otázku, čo by sa jej stalo v prípade návratu do Iránu odpovedala, že by boli potrestaní a dostali by možno aj trest smrti. Vyjadrila sa, že odišla kvôli manželovi a keby ostala v Iráne, tak by jej ublížili a cez ňu by robili tlaky, aby sa manžel vrátil.

Súčasťou administratívneho spisu sú aj tieto správy o krajine pôvodu: Správa o dodržiavaní ľudských práv v krajine - Irán vydaná Úradom pre demokraciu, ľudské práva a prácu z 11.3.2008, Profil krajiny – Irán z mája 2008, Správa Amnesty International 2008 – Irán zo dňa 28.5.2008, správy z tlače (denníky SME a Nový Čas).

Na základe takto zisteného a doplneného skutkového stavu vydal odporca dňa 6.4.2009 rozhodnutie, ktorým vyslovil, že navrhovateľke neudeľuje azyl, no poskytne jej doplnkovú ochranu na dobu 1 roka od právoplatnosti rozhodnutia. Konštatoval, že navrhovateľka neuviedla žiadne skutočnosti, ktoré by potvrdzovali opodstatnenosť jej žiadosti. V krajine nevyvíjala žiadnu činnosť, pre ktorú by jej hrozila perzekúcia, nebola členkou žiadnej strany ani hnutia a dôvodom jej žiadosti boli manželove politické problémy. Konštatoval, že rozhodnutie súdu o odňatí slobody na 1 mesiac nemožno považovať za perzekúciu, ale za následok protiprávneho konania a teda aj trest za porušenie zákonov. Odporca ďalej dôvodil, že strana Mojahedin-e-Khalq je jednou z najaktívnejších militantných iránskych opozičných zoskupení a svoje ciele dosahuje aj s použitím násilia a vzhľadom na jej militantnosť považoval kroky štátnych orgánov Iránu za opodstatnené.

Krajský súd sa so záverom odporcu stotožnil a poukázal na nedôveryhodnosť navrhovateľky, ktorá má vyplývať z postupne sa meniacich dôvodoch žiadosti o azyl, ako i z toho, že ak by uvádzané skutočnosti existovali, uviedla by ich už v priebehu prvého pohovoru. Konštatoval, že odporca sa dostatočným spôsobom venoval právnomu názoru vyslovenému v rozsudku zo dňa 10.10.2008, pretože pre kladnú aplikáciu § 10 zákona o azyle

nebolo zákonného opodstatnenia a na udelenie azylu podľa § 9 niet právneho nároku a jeho udelenie závisí výlučne od správnej úvahy odporcu.

V danom prípade navrhovateľka tvrdí, že jej manžel je sympatizantom strany Mojahedin-e-Khalq, roznášal letáky strany spolu s ďalšími osobami, za čo bol jeho priateľ popravený a podľa názoru Najvyššieho súdu výpovede navrhovateľky ohľadne týchto okolností (pred odporcom ako aj pred krajským súdom) nie sú v rozpore s informáciami odporcu o tejto politickej strane a zaobchádzaní s jej členmi, či sympatizantmi v krajine pôvodu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nesúhlasí s názorom krajského súdu o navrhovateľkinej nedôveryhodnosti. Podľa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky navrhovateľkina výpoveď po celú dobu správneho konania bola konzistentná a vnútorne bez rozporov. Podľa Najvyššieho súdu nebolo potrebné klásť taký dôraz na jej prvé vyhlásenie počas zadržania (v marci 2007) pre účely podania vysvetlenia, pretože vo všetkých nasledujúcich výpovediach nevybočila z rámca dôvodov, pre ktoré žiadala udeliť azyl. Jej tvrdenia sú zrozumiteľné, zhodné a bez vnútorných rozporov. Takúto argumentáciu je možné použiť len podporne za situácie, kedy by i ďalšie okolnosti svedčili o tom, že navrhovateľkou tvrdené skutkové okolnosti nie sú pravdivé.

Ústavný rámec ochrany cudzincov v podobe práva na azyl je zakotvený v článku 53 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý sa obmedzuje len na dôvody udelenia azylu (t. j. osoba musí byť prenasledovaná pre uplatňovanie politických práv a slobôd). Podmienky poskytnutia ochrany a ďalšie náležitosti azylového konania odkazuje na zákonnú úpravu, ktorú predstavuje zákon o azyle.

Podľa ustanovenia § 8 ods. 1 zákona ministerstvo udelí azyl žiadateľovi, ktorý má v štáte, ktorého je štátnym občanom, a ak ide o osobu bez štátnej príslušnosti, v štáte jeho bydliska, opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu. Podľa odseku 2 ministerstvo udelí azyl žiadateľovi, ktorý je v štáte, ktorého má štátne

občianstvo, a ak ide o osobu bez štátnej príslušnosti, v štáte jeho bydliska, prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Ministerstvo môže udeliť azyl z humanitných dôvodov, aj keď sa v konaní nezistia dôvody podľa § 8 (§ 9 zákona).

Podľa § 10 zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak,

a) manželovi azylanta, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď azylant odišiel z krajiny pôvodu a azylant so zlúčením vopred písomne súhlasí,

b) slobodným deťom azylanta alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo

c) rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, ak s tým azylant vopred písomne súhlasí (ods. 1).

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods. 2).

Ministerstvo udelí azyl osobám uvedeným v odseku 1, len ak ide o zlúčenie rodiny s azylantom, ktorému bol azyl udelený podľa § 8 (ods. 3).

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o neudelení azylu, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľky v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Konanie a rozhodovanie súdu o opravnom prostriedku podanom proti rozhodnutiu odporcu o neudelení azylu je konaním o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia podľa V. časti OSP a nie je pokračovaním administratívneho konania. Nie je preto úlohou prvostupňového

súdu, ale ani odvolacieho súdu dopĺňovať vecnú či právnu argumentáciu rozhodnutia odporcu a nie je jeho úlohou ani vykonávať dokazovanie na skutočnosti, ktorých zistenie je podmienkou zistenia skutočného stavu veci už v administratívnom konaní. Preto nebolo dôvodné rozhodnutie krajského súdu zrušiť a vrátiť vec na nové posúdenie súdu, ale odvolací súd dospel k záveru, že je dôvodné prvostupňové súdne rozhodnutie zmeniť tak, že rozhodnutie odporcu zrušuje a vec mu vracia na nové konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné, aby sa odporca v ďalšom konaní zameril na skutočnosti, ktoré by odôvodňovali udeliť navrhovateľke azyl z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle, resp. azyl na účely zlúčenia rodiny podľa § 10 ods. 1 písm. a/ zákona o azyle a to s ohľadom na tú skutočnosť, že o azyl požiadala spoločne so svojim manželom, pričom odporca bude na základe rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o udelení azylu pre jej manžela rozhodovať v novom konaní.

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru o potrebe zmeny rozsudku krajského súdu tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

O trovách konania Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol podľa ustanovenia § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 250k ods. 1 OSP, keď účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 13. júla 2010

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová